Zoogdier vereniging

Vildaphoto

Herman Bouman

Factsheet

LAATVLIEGER

Kraamverblijf	Zomerverblijf	Paarverblijf	Winterverblijf
Eind maart t/m oktober	April t/m november		Oktober t/m half april
Zeer kwetsbaar door zwangerschap en afhankelijke jongen	Kwetsbaar door inactiviteit bij ongunstig weer		Zeer kwetsbaar door winterslaap
Spleetvormige ruimten in gebouwen (spouwmuur, daklagen) en kerkzolders (zolder en daklaag). Verhuist daarbij regelmatig tussen dicht bij elkaar gelegen gebouwen of gebouwdelen.			

KALENDER

De laatvlieger is een van de grotere vleermuissoorten van Nederland. Hoewel de soort vrijwel overal voorkomt, is er nog veel onbekend over zijn leefwijze en gedrag.

Maart tot begin mei
Pré-kraamseizoen

Paul van Hoof

- Dieren komen uit hun winterslaap.
- Vrouwtjes verzamelen zich in kraamverblijfplaatsen. Mannetjes nemen hun zomerverblijfplaatsen weer in.
- Bij goed weer wordt veel gejaagd.
- Als de vleermuizen voldoende conditie hebben, vindt begin mei de herbevruchting plaats (paring in het najaar).

Half mei t/m juli
Kraamseizoen

Paul van Hoof

- Kraamgroepen bestaan uit tientallen vrouwtjes (soms meer dan 100) en hun jongen.
- De kraamgroepen verhuizen tussen verschillende (jaarlijks gebruikte) kraamverblijfplaatsen, naar gelang microklimaat en stadium zwangerschap.
- Kraamgroepen hebben een sterke voorkeur voor warme verblijfplaatsen.

›

VERVOLG KALENDER

Vervolg kraamseizoen

Paul van Hoof

- Vrouwtjes kennen meestal meerdere relatief korte jacht-periodes per nacht en gebruiken daarbij vaste vliegroutes naar voedselgebieden.
- Voedsel bestaat uit (middel)grote vliegende insecten zoals (mei)kevers, wantsen en grote nachtvlinders. Vocht halen ze uit insecten en door te drinken uit vijvers.
- Jongen worden vanaf begin juni geboren en zijn tot ver in augustus afhankelijk. Een vrouwtje krijgt hooguit één jong per jaar.
- Mannetjes kunnen groepen tot 20 dieren vormen.

Augustus - half oktober
Paarseizoen

Rene Janssen

- Jongen worden meer onafhankelijk. Steeds meer volwassen vrouwtjes verlaten de kraamgroep.
- Volwassen mannetjes worden seksueel actief. Over balts en territoriaal gedrag is weinig bekend. Vermoedelijk bezoeken mannetjes kraamkolonies om met vrouwtjes te paren.

Half oktober - maart
Winterslaap

Erik Korsten

- Vanaf oktober gaan dieren steeds langer in winterslaap (lethargie). Waar laatvliegers overwinteren is grotendeels onbekend. Losse waarnemingen wijzen op overwintering in spleetvormige ruimten in gebouwen.

Inrichting

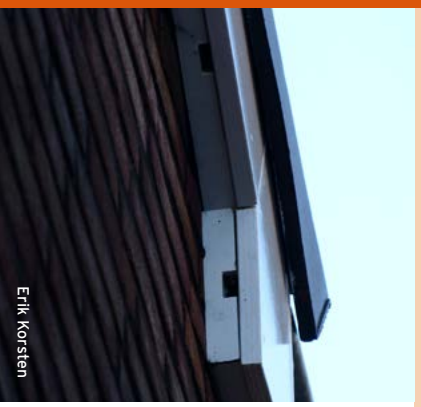
Erik Korsten

- Laatvliegers maken nauwelijks gebruik van kant-en-klare (prefab) vleermuisvoorzieningen of inbouwvoorzieningen. (zie kennisdocument laatvlieger van BIJ12)
- Gebruik bij het aanbieden van nieuwe verblijfplaatsen de volgende uitgangspunten:
  - Vervangende voorzieningen moeten altijd maatwerk zijn.
  - Warme locaties, met toegang tot koele delen.
  - Spleetvormige ruimten.
  - Opening minimaal 4 m boven de grond.
- Bied meerdere, in microklimaat variërende, verblijfplaatsen aan.

Rob de Jong

- Laatvliegers zijn gespecialiseerd in kevers en nachtvlinders. Binnen 15 km dient voldoende kleinschalig en insectenrijk landschap te zijn.
- Plant inheemse bomen, struiken en bloemen en leg dood houtstapels aan.
- Waar grote grazers zijn, jagen vaak laatvliegers.
- Kraamkolonies gedijen het best nabij een vijver.
- Creëer verblijfplaatsen en vliegroutes voor foerageergebieden met voldoende duisternis en opgaande begroeiing

- Voorkom verlichting bij kraamverblijfplaatsen.
- Wees terughoudend met verlichting op vliegroutes en in foerageergebieden.

Zie ook factsheet:
- Nieuwbouw
- Na-isolatie
- Groenstructuren
- Parken, landgoederen en stadsbossen
- Bedrijventerrein

Beheer

- Stem bij het aanbieden van een vervangende verblijfplaats de omvang, locatie, toegang en het microklimaat af op de oorspronkelijke verblijfplaats.
- Monitor gebruik en omstandigheden nauwkeurig.

- Gebruik geen pesticiden en herbiciden.
- Zorg voor een structuur met een mengeling van weilandjes, lanen, bossen, tuinen.
- Laat wateroppervlak van vijvers niet volledig dichtgroeien.
- Let bij kap- en snoeiwerkzaamheden op behoud van vliegroutes.

- Vermijd bij de aanleg van verlichting en de transitie naar LED een onnodige toename van verlichtingspunten en vleermuisonvriendelijk licht.

Deze factsheet is mede tot stand gekomen met financiële steun van:

Provincie Noord-Brabant

Wettelijke bescherming

De laatvlieger is een beschermde soort. Verblijfplaatsen en daaraan verbonden essentieel leefgebied (jachtgebieden en vliegroutes) zijn jaarrond beschermd en mogen niet weggenomen of vernietigd worden. Voor renovatie-, isolatie- of kapwerkzaamheden is meestal een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit nodig. Controleer dit bij de gemeente. Een ontheffing van Gedeputeerde Staten van de betreffende provincie kan nodig zijn bij bijvoorbeeld renovatie- of isolatiewerkzaamheden.